
Communiceren over het resultaat van risico-inventarisatie maatramptypen 4 en 5

Regionale Werkgroep Risicocommunicatie

Wat is de risico-inventarisatie en waarom deze richtlijn?

De vuurwerkramp in Enschede was de aanleiding voor het kabinet om het externe veiligheidsbeleid en de uitvoering hiervan te intensiveren. Eén van de actiepunten is een risico-inventarisatie door gemeenten, waarbij een database wordt gevormd met alle bedrijven waarbij externe veiligheid speelt (zie ook hieronder). Het gaat hierbij om de maatramptypen 4 (ongeval met brandbare/explosieve stof) en 5 (ongeval met giftige stof). (N.B. In de inventarisatie door de DCMR zijn niet meegenomen activiteiten in de haven, zoals overslag en het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, spoor en water.)

Voor de Rijnmondgemeenten heeft de DCMR Milieudienst Rijnmond deze inventarisatie uitgevoerd. Deze gegevens zijn ingevoerd in de database van het RIVM. (Zie bijlage 1, Begrippen en definities risicoregister). Voordat deze gegevens gebruikt kunnen worden voor (onder meer) besluitvorming rampbestrijdingsplannen en ruimtelijke ordening, moet de gemeente de gegevens autoriseren. De gegevens zijn niet statisch en daarom zorgt de DCMR voor regelmatige actualisatie, in opdracht van gemeenten.

De database van het RIVM is slechts toegankelijk voor professionele gebruikers. De provincie Zuid-Holland zal gebruik maken van de gegevens in de database van het RIVM voor het vullen van de risicokaart voor professionals en te zijner tijd voor de burgerkaart. In deze richtlijn wordt kort op een rijtje gezet wat u als gemeente met de informatie (data en geregistreerde gegevens) uit de risico-inventarisatie maatramptypen 4 en 5 zou kunnen doen.

Over welke bedrijven gaat de risico-inventarisatie?

De risico-inventarisatie geldt voor de bedrijven die vallen onder de Wet milieubeheer waar de gemeenten bevoegd gezag voor zijn. Het gaat in ieder geval om bedrijven die onveilige situaties voor de omgeving kunnen veroorzaken, die bij een ongeval op een afstand van meer dan 50 meter dodelijke slachtoffers kunnen veroorzaken. Ook bedrijven die bij een eventuele ramp of zwaar ongeval de grootste effecten veroorzaken zijn uiteraard opgenomen in de risico-inventarisatie. Dit zijn de bedrijven die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen (BEVI). Dat houdt in dat ook alle BRZO bedrijven, de PGS 15 (voorheen CPR15-2) loodsen en de LPG-tankstations zijn opgenomen *.

Waarom is autorisatie belangrijk!

Nu alle gegevens door de DCMR zijn ingevoerd, is het de taak van B&W van de gemeente om deze gegevens te autoriseren. Zonder autorisatie is het voor professionele gebruikers, zoals de gemeentelijke diensten brandweer, politie en GGD, maar ook voor de DCMR en de provincie onduidelijk wat de status van de gegevens is en zou tot vertraging kunnen leiden bij het opstellen en besluitvorming over bijvoorbeeld ROplannen en rampbestrijdingsplannen. Deze plannen kunnen alleen worden opgesteld met gegevens die geautoriseerd zijn en waarvan de status duidelijk is.

De provincie Zuid-Holland heeft eind 2005 een informatieronde bij alle Zuid-Hollandse gemeenten afgerond, waarbij primair de ambtenaren rampenbestrijding (daarnaast ook de ambtenaren Milieu en brandweer) zijn geïnformeerd over de risicokaart, de risico-inventarisatie gevaarlijke stoffen en de risico-inventarisatie overige ramptypen. De provincie Zuid-Holland zal de gegevens van de risico-inventarisatie gebruiken om de provinciale risicokaart te vullen. Zonder autorisatie van de gemeente is het onduidelijk wat de status van de gegevens is.

* Mocht u vragen hebben over bedrijven die buiten uw gemeentegrens vallen, maar waarbij u vermoedt dat deze invloed binnen uw grondgebied kunnen hebben, verwijzen wij naar de professionele risicokaart van de provincie Zuid-Holland. Wanneer deze voor u nog niet beschikbaar is kunt u zich wenden tot de heer F. Jansen, technische beleidsmedewerker van de DCMR. De heer Jansen is verantwoordelijk voor de risico-inventarisatie binnen het Rijnmondgebied.

Communiceren over de risico-inventarisatie?

Intern binnen de gemeente

B&W

Voordat B&W een besluit kunnen nemen m.b.t. de autorisatie van de gegevens is het belangrijk dat zij ook weten wat zij accorderen. Het is daarom verstandig om een uitleg te verzorgen bij de risico-inventarisatie, waarin naar voren komt om wat voor gegevens het gaat. De tekst hierboven kunt u gebruiken om op te nemen in een notitie t.b.v. het college.

De gemeenteraad

De risico-inventarisatie is aangeboden aan B&W van uw gemeente. Dit houdt in dat dit vertrouwelijk is. De risico-inventarisatie hoeft niet te worden behandeld in de gemeenteraad, maar het verdient de voorkeur om dit wel te doen. Het is dan wel verstandig om er een begeleidende brief bij te voegen waarin wordt uitgelegd hoe de raad de inventarisatie moet interpreteren.

Betrokken ambtenaren

U bent als gemeente zelf verantwoordelijk voor de eventuele informatievoorziening over de risico-inventarisatie binnen uw gemeente. Wij adviseren u de geleverde informatie door te geven aan de verantwoordelijke ambtenaren Ruimtelijke Ordening, Milieu, rampenbestrijding en crisisbeheersing en communicatie.

Buiten de gemeente

Bedrijven

De bedrijven die in de risico-inventarisatie genoemd zijn, worden niet op de hoogte gebracht door de DCMR. Er wordt uitgezocht of er mogelijkheden zijn dit vanuit de DCMR voor de gemeente te verzorgen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan neemt de DCMR contact op met de gemeente om te kijken op welke manier de communicatie met de bedrijven dan het beste kan worden vorm gegeven. De gemeente is het bevoegd gezag en verdient de voorkeur om de bedrijven te informeren over de risico-inventarisatie. Waarbij de kern van de boodschap zou moeten zijn wat de risico-inventarisatie inhoud en waarom deze wordt uitgevoerd in het kader van de risicokaart. Verder dat er bij het inventariseren is uitgegaan van de informatie die aanwezig is in de vergunning van het bedrijf.

Burgers

De risicokaart van de provincie voor professionele gebruikers is niet toegankelijk voor burgers. Het is nog onbekend wanneer de risicokaart van de provincie Zuid-Holland voor burgers toegankelijk is. De provincie Zuid-Holland wacht nog op de definitieve besluitvorming van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken. Zodra de provincie met de risicokaart het net opgaat, zal zij contact opnemen met de gemeenten over hoe de provincie de communicatie hierover vorm gaat geven.

De werkgroep adviseert dat de gemeente als bevoegd gezag over deze informatie vanuit de risico-inventarisatie communiceert met de inwoners van de gemeente. Waarbij het van belang is dat de relatie van deze inventarisatie wordt toegelicht met de aankomende risicokaart. Hierdoor ontstaat een helder beeld bij de burger over de aankomende risicokaart en welke informatie zij daar in de toekomst kunnen vinden. De gemeente kan de burgers informeren door een korte tekst over de inventarisatie op te nemen in gemeentelijke media.

Regionale werkgroep risicocommunicatie

Deze richtlijn is mede-opgesteld door de Regionale werkgroep risicocommunicatie. Eind 2005 zijn de eerste schreden gezet om de werkgroep op te zetten. Aan de werkgroep nemen onder voorzitterschap van de RHRR een aantal gemeenten deel, evenals de regionale hulpverleningsdiensten en ketenpartners die betrokken zijn bij de organisatie rond crisisbeheersing. Het doel van de werkgroep is om een regionale basis te ontwikkelen t.a.v. risicocommunicatie.

Binnen Programmafinanciering 2006-2010 loopt het project risicocommunicatie en een van de taken binnen het project is het op verzoek gemeenten ondersteunen met concrete vormen van risicocommunicatie, b.v. over een vergunning, een bestemmingsplan, de risicokaart, vaststelling routes gevaarlijke stoffen enz. U kunt voor ondersteuning en advies contact opnemen met Eveline Heijna (RHRR) e.heijna@brandweer.rotterdam.nl of 010-4468977

Bijlage**Bijlage 1. Begrippen en definities**

Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI)	<p>Op 27 oktober 2004 is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) in werking getreden. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein.</p> <p>Het BEVI legt veiligheidsafstanden vast tussen bedrijven die risicovolle activiteiten met gevaarlijke stoffen verrichten en zogenoemde kwetsbare objecten (zoals huizen, ziekenhuizen, scholen of winkels). Bij bedrijven met risicovolle activiteiten kunt u denken aan chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Gemeenten en provincies zijn met de inwerkingtreding van het besluit wettelijk verplicht om bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met de normen van dit besluit.</p>
Risico afstand	Afstand tot de grens van het gebied waarbinnen de kans op overlijden van een individu vanwege een ongeval met gevaarlijke stoffen groter is dan eens in de miljoen jaar
Effect afstand	Afstand tot de grens van het gebied waarbinnen meer dan 1 % van de bevolking bij een ongeval met gevaarlijke stoffen komt te overlijden.
Invloedsgebied	Het gebied waarvoor het aantal personen dat in dat gebied aanwezig is en, indien voor dat gebied een nog niet gerealiseerd bestemmingsplan geldt, het aantal personen dat na uitvoering van het op het invloedsgebied betrekking hebbende bestemmingsplan in dat gebied aanwezig is, moet worden meegeteld met het oog op de verantwoording van het Groepsrisico. De grootte van het invloedsgebied is afhankelijk van de aard van de risicobron. Voor categoriale Bevi inrichtingen wordt de grootte van het invloedsgebied vermeld in de Regeling externe veiligheid inrichtingen. Voor de overige inrichtingen is het invloedsgebied gelijk aan het gebied waarbinnen meer dan 1 % van de bevolking bij een ongeval met gevaarlijke stoffen komt te overlijden.
Risicoregister gevaarlijke stoffen + Provinciale Risicokaart	<p>Risicoregister en risicokaart Het Risicoregister – officieel het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) - is een landelijk register waarin risicosituaties en de relevante gegevens van deze situaties (onder meer veiligheidscontouren) met giftige, brandbare, explosieve en nucleaire stoffen (maatramptypen 4, 5 en 6) zijn vastgelegd. In het register staan de relevante bedrijven die dit soort stoffen verwerken of opslaan. Ook vermeldt het register alle transportroutes (waaronder vervoer via buizen) met dit soort stoffen. Het register wordt beheerd door het RIVM. Na het van kracht worden van het Registratiebesluit risicosituaties gevaarlijke stoffen worden overheden en beheerders van transportroutes verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden aan het RRGS en de relevante gegevens in het RRGS in te voeren. De informatie uit het RRGS wordt op de provinciale Risicokaarten weergegeven.</p> <p>De provinciale risicokaart is vereist vanuit de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo). Naast de informatie uit het RRGS worden op de provinciale risicokaart ook de informatie van de inventarisaties van de overige maatramptypen weergegeven. De resultaten van deze inventarisaties zijn door de gemeenten geregistreerd in het InformatieSysteem Overige Maatramptypen (ISOR) dat door het IPO beheerd wordt.</p> <p>De provinciale risicokaart bevat hierdoor tevens gegevens over kwetsbare objecten zoals scholen, bejaardentehuizen, hoge gebouwen. De risicokaart in de huidige opzet is een interactief communicatie-instrument dat online informatie geeft over de aard en de omvang van risico's in de leefomgeving, zowel op buurt, wijk, gemeentelijk als provinciaal niveau.</p> <p>In het kader van de Programmafinanciering Externe Veiligheid zijn afspraken met regio's en gemeenten gemaakt met betrekking tot het inventariseren van risico's met gevaarlijke stoffen en het invoeren van data in het RRGS.</p>